

Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

Latvijas iedzīvotāju aptauja

2008.gada marts

Saturs

Aptaujas tehniskā informācija	3
Terminu skaidrojums	4
Respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums	5
Statistiskās kļūdas novērtēšanas tabula	6
1. Interese un informētība par enerģētikas jautājumiem.....	7
1.1. Interese par enerģētikas jautājumiem.....	10
1.2. Informētība par enerģētikas jautājumiem.....	12
2. Uzskati par Latvijas apgādi ar enerģiju un attieksme pret dažādiem enerģijas avotiem	14
2.1. Svarīgākie kritēriji elektroenerģijas avotu izmantošanā Latvijā.....	18
2.2. Attieksme pret dažādu avotu izmantošanu elektroenerģijas iegūšanai	22
2.2.1. Personiskais atbalsts dažādu enerģijas ražotņu celšanai.....	24
2.2.2. Uzskati par dažādu enerģijas avotu nodarīto kaitējumu dabai.....	25
2.2.3. Priekšstati par dažādu veidu elektrības ražošanas izmaksām	26
Aptaujā izmantotā anketa	27

Aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā un nacionālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (110 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 07.03.2008. līdz 18.03.2008.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 01.07.07.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	31.9	32.4	32.4
Pierīga	16.3	16.5	16.5
Vidzeme	9.9	10.3	10.3
Kurzeme	15.1	13.1	13.1
Zemgale	11.0	12.3	12.3
Latgale	15.8	15.4	15.4

DZIMUMS

Vīrieši	45.3	46.7	46.7
Sievietes	54.7	53.3	53.3

TAUTĪBA

Latvieši	60.4	56.9	56.9
Citi	39.6	43.1	43.1

VECUMS

18 - 24 g.v.	15.0	15.2	15.2
25 - 34 g.v.	16.9	18.8	18.8
35 - 44 g.v.	17.9	18.7	18.7
45 - 54 g.v.	19.4	19.1	19.1
55 - 74 g.v.	30.8	28.3	28.3

STATUSS

Strādājošie	65.7	66.9
Nestrādājošie	34.3	33.1

IZGLĪTĪBA

Pamata	12.8	12.5
Vidējā, vidējā speciālā	70.0	70.5
Augstākā	17.2	17.0

PILSONĪBA

LR pilsoņi	83.7	82.9
Respondenti bez LR pilsonības	16.3	17.1

Dati tika pakļauti svēršanas procedūrai. Atskaitē izmantoti svērti procenti un nesvērts skaits.

Terminu skaidrojums

IZLASE

Latvijas iedzīvotāju kopuma mikromodelis

REĢIONI (STATISTISKIE REĢIONI)

Rīga - Rīgas pilsēta

Pierīga – Jūrmala, Limbaži un Limbažu rajons, Ogre un Ogres rajons, Rīgas rajons, Tukums un Tukuma rajons.

Vidzeme - Alūksne un Alūksnes rajons, Cēsis un Cēsu rajons, Gulbene un Gulbenes rajons, Madona un Madonas rajons, Valka un Valkas rajons, Valmiera un Valmieras rajons.

Kurzeme – Kuldīga un Kuldīgas rajons, Liepāja un Liepājas rajons, Saldus un Saldus rajons, Talsi un Talsu rajons, Ventspils un Ventspils rajons.

Zemgale – Aizkraukle un Aizkraukles rajons, Bauska un Bauskas rajons, Dobeles un Dobeles rajons, Jelgava un Jelgavas rajons, Jēkabpils un Jēkabpils rajons.

Latgale – Balvi un Balvu rajons, Daugavpils un Daugavpils rajons, Krāslava un Krāslavas rajons, Ludza un Ludzas rajons, Preiļi un Preiļu rajons, Rēzekne un Rēzeknes rajons.

APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS

Rīga – Rīgas pilsēta.

Cita pilsēta – Daugavpils, Liepāja, Jelgava, Ventspils, Rēzekne, Jūrmala, rajonu centri, citas pilsētas.

Lauki – pagasti, lauku viensētas.

IZGLĪTĪBA

Pamatizglītība – respondents ar pamata vai nepabeigtu vidējo izglītību.

Vidējā, vidējā speciālā – respondents ar vispārējo vidējo izglītību, vidējo speciālo izglītību vai nepabeigtu augstāko izglītību.

Augstākā – respondents ar augstāko izglītību.

NODARBINĀTĪBAS SEKTORS

Valsts sektors – respondenti, kuri strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu.

Privātais sektors – respondenti, kuri strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu.

Nestrādā – respondenti: mājsaimnieces, pensionāri, skolēni, studenti, bezdarbnieki.

PAMATNODARBOŠANĀS

Vadītājs – augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs: uzņēmuma, firmas, organizācijas, nodaļas vadītājs, vadošais speciālists uzņēmumā, iestādē.

Speciālists, ierēdnis – ierēdnis vai darbinieks valsts, pašvaldību iestādē vai privātā uzņēmumā; nestrādā fizisku darbu.

Strādnieks – ierindas darbinieks rūpniecībā, celtniecībā, lauksaimniecībā, tirdzniecībā, apkalpojošajā sfērā, sabiedriskajā ēdināšanā; strādā fizisku darbu.

Zemnieks – persona, kas strādā sev piederošā lauku saimniecībā.

Individuālais darbs – pats sev darba devējs, arī profesionāls speciālists (advokāts, ārsts u.tml.), uzņēmuma īpašnieks.

Pensionārs – persona, kas ir pensijā un nestrādā algotu darbu, arī invaliditātes pensionārs.

Skolnieks, students – persona, kas mācās dienas nodaļā kādā no mācību iestādēm.

Mājsaimniece – persona, kas ir mājsaimnieks vai mājsaimniece un pašlaik nestrādā algotu darbu; arī ja atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

Bezdarbnieks – persona, kas ir darba spējīgā vecumā un nekur nestrādā.

IENĀKUMU LĪMENIS

Vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī, ieskaitot visus ienākumus (algas, stipendijas, pabalstus, pensijas u.t.t.) pēc nodokļu nomaksas / kvintiles

Zemi - līdz Ls99

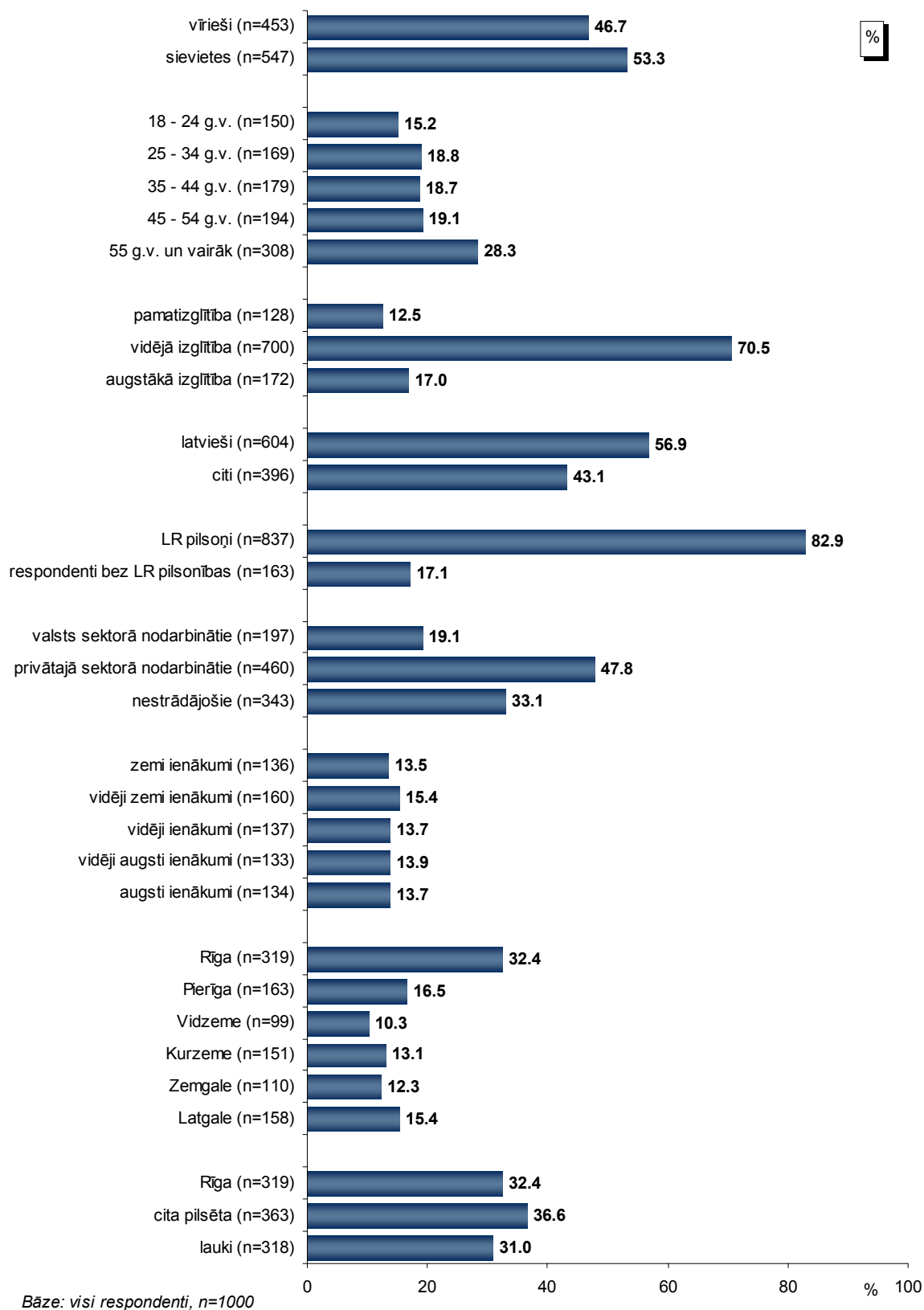
Vidēji zemi - no Ls100 līdz Ls129

Vidēji - no Ls130 līdz Ls179

Vidēji augsti - no Ls180 līdz Ls260

Augsti – Ls261 un vairāk

Respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums

Statistikās kļūdas novērtēšanas tabula

Pētījuma rezultātos vienmēr pastāv zināma *statistikās kļūdas* varbūtība. Analizējot un interpretējot pētījumā iegūtos rezultātus, to vajadzētu ņemt vērā. Tās atšķirības, kuras iekļaujas statistikās kļūdas robežās jeb ir mazākas par to, var uzskatīt par *nenozīmīgām*.

Statistikā kļūda tiek aprēķināta pēc sekojošās formulas :

$$SK = q \times \sqrt{\pi \times (100 - \pi) / n}$$

kur :

SK - statistiskā kļūda

q - koeficients, kas pie 95% varbūtības ir vienāds ar 1.96

π - pētījumā iegūtais respondentu atbilžu procentuālais sadalījums

n - respondentu skaits

Lai ērtāk un ātrāk noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir lietderīgi izmantot statistikās kļūdas novērtēšanas tabulu.

PĒTĪJUMA REZULTĀTU STATISTISKĀS KĻŪDAS NOVĒRTĒŠANAS TABULA (ar 95 % varbūtību)

Procentuālais atbilžu sadalījums (%)	Respondentu skaits [N] =															
	50	75	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100	1200	1500	2000
1 vai 99	2.8	2.2	1.9	1.4	1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.4
2 vai 98	3.9	3.2	2.7	1.9	1.6	1.4	1.2	1.1	1.0	1.0	0.9	0.9	0.8	0.8	0.7	0.6
4 vai 96	5.4	4.5	3.8	2.7	2.2	1.9	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.2	1.1	1.0	0.9
6 vai 94	6.6	5.4	4.7	3.3	2.7	2.3	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.0
8 vai 92	7.5	6.1	5.3	3.8	3.1	2.7	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.2
10 vai 90	8.3	6.8	5.9	4.2	3.4	2.9	2.6	2.4	2.2	2.0	2.0	1.9	1.8	1.7	1.5	1.3
12 vai 88	9.0	7.4	6.4	4.5	3.7	3.2	2.9	2.6	2.4	2.3	2.1	2.0	1.9	1.8	1.6	1.4
15 vai 85	9.9	8.0	7.0	5.0	4.0	3.5	3.1	2.9	2.6	2.5	2.3	2.2	2.1	2.0	1.8	1.6
18 vai 82	10.7	8.7	7.5	5.3	4.4	3.8	3.4	3.0	2.9	2.7	2.5	2.4	2.3	2.2	1.9	1.7
20 vai 80	11.1	9.1	7.8	5.5	4.5	3.9	3.5	3.2	3.0	2.8	2.6	2.5	2.4	2.3	2.0	1.8
22 vai 78	11.5	9.4	8.1	5.7	4.7	4.1	3.6	3.3	3.1	2.9	2.7	2.6	2.5	2.4	2.1	1.8
25 vai 75	12.0	9.8	8.5	6.0	4.9	4.2	3.8	3.5	3.2	3.0	2.8	2.7	2.6	2.5	2.2	1.9
28 vai 72	12.5	10.2	8.8	6.2	5.1	4.4	3.9	3.6	3.3	3.1	2.9	2.8	2.7	2.5	2.3	2.0
30 vai 70	12.7	10.4	9.0	6.4	5.2	4.5	4.0	3.7	3.4	3.2	3.0	2.8	2.7	2.6	2.3	2.0
32 vai 68	12.9	10.6	9.1	6.5	5.3	4.6	4.1	3.7	3.5	3.2	3.1	2.9	2.8	2.6	2.4	2.1
35 vai 65	13.2	10.8	9.4	6.6	5.4	4.7	4.2	3.8	3.5	3.3	3.1	3.0	2.8	2.7	2.4	2.1
40 vai 60	13.6	11.1	9.6	6.8	5.5	4.8	4.3	3.9	3.6	3.4	3.2	3.0	2.9	2.8	2.5	2.2
45 vai 55	13.8	11.3	9.8	6.9	5.6	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	2.9	2.8	2.5	2.2
50 vai 50	13.9	11.3	9.8	6.9	5.7	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	3.0	2.8	2.5	2.2

Lai noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir jāzina nesvērts respondentu skaits attiecīgajā grupā un rezultāts procentos. Izmantojot šos lielumus, tabulas attiecīgajā iedaļā var atrast statistikās mērījuma kļūdas robežas + / - procentos ar **95% varbūtību**.

Piemēram, ja pētījuma rezultātā no visiem aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem (respondentu skaits n = 1000) 10.1% norādīja, ka rūpīgi seko līdz enerģētikas jautājumiem, tad ar 95% varbūtību var teikt, ka statistiskā mērījuma kļūda šeit ir + / - 1.9% robežās. No tā izriet, ka par enerģētikas jautājumiem rūpīgi seko līdz 8.2% līdz 12.0% respondentu.

1. Interese un informētība par enerģētikas jautājumiem

1. Interese un informētība par enerģētikas jautājumiem

2008.gada martā veiktajā Latvijas iedzīvotāju aptaujā respondentiem lūdza raksturot, cik lielā mērā viņus interesē dažādi ar enerģētiku saistīti jautājumi, kā arī, cik informēti viņi jūtas par šāda veida jautājumiem.

1.1. Interese par enerģētikas jautājumiem

Aptaujātajiem tika lūgts raksturot savu interesi par enerģētikas jautājumiem kopumā, kā arī detalizētāk par dažādiem enerģētikas aspektiem.

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem iedzīvotāji nav ļoti **ieinteresēti** jautājumos, kas saistīti ar enerģētiku: to, ka „*rūpīgi seko līdzī enerģētikas jautājumiem*”, norādīja 10% respondentu, 33% atzīmēja, ka šiem jautājumiem „*dažkārt*” pievērš uzmanību, 35% „*reti domā*” par tiem, bet 18% „*nekad nedomā par enerģētikas jautājumiem*”.

Raksturojot dažādu sociāldemogrāfisko grupu atbildes, jāsecina, ka biežāk nekā caurmērā „*rūpīgi seko līdzī enerģētikas jautājumiem*” aptaujas dalībnieki, kuri vecāki par 55 gadiem, latvieši, nestrādājošie, kā arī respondenti Zemgalē.

Savukārt iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 34 gadiem, grupa ar pamatizglītību, citu tautību pārstāvji, Kurzemē un Latgalē aptaujātie, kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie biežāk nekā caurmērā atzīmēja, ka „*nekad nedomā*” par jautājumiem, kas saistīti ar enerģētiku.

Aptaujas dati liecina, ka visbiežāk (78%) respondenti izrādījuši interesi (atbildes „*ļoti interesē*” un „*drīzāk interesē*”) par to, kāda ir elektroenerģijas cena viņiem kā patērētājiem, izmantojot dažādus enerģijas ražošanas veidus. Kopumā 60% iedzīvotāju interesē, cik lielā mērā var paļauties uz to, ka šobrīd izmantotie enerģijas avoti būs pieejami arī nākotnē, bet 58% pauduši interesi par iespaidu, ko dažādi enerģijas ražošanas veidi atstāj uz dabu. Salīdzinoši retāk (49%) aptaujātie norādījuši, ka viņus interesē valsts enerģētikas politika (gan iekšpolitika, gan ārpolitika).

Jāpiebilst, ka 18%-42% pētījuma dalībnieku atzina, ka šie jautājumi viņus neinteresē („*pilnīgi neinteresē*” un „*drīzāk neinteresē*”).

Interesanti atzīmēt, ka interesi par minētajiem ar enerģētiku saistītajiem jautājumiem izrādīja arī 41%-78% no respondentiem, kuri „*reti*” domā par enerģētikas jautājumiem kopumā un 20%-50% no tiem, kuri „*nekad*” nedomā par tiem.

1.2. Informētība par enerģētikas jautājumiem

Aptaujas dalībniekiem arī tika lūgts novērtēt, cik lielā mērā viņi jūtas informēti par dažādiem ar enerģētiku saistītiem jautājumiem, kā arī paust viedokli par to, vai masu informācijas līdzekļi sniedz pietiekami daudz informācijas par ieguvumiem un riskiem, kas saistīti ar dažādiem enerģijas iegūšanas veidiem.

Pētījuma rezultāti liecina, ka Latvijas iedzīvotāji ir kopumā vāji **informēti** par dažādiem ar enerģētiku saistītiem jautājumiem: 77% atzina, ka ir vāji informēti (atbildes „*ļoti*”

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

vāji informēts/ pilnīgi neinformēts” un „drīzāk vāji informēts”) par valsts enerģētikas politiku (gan iekšpolitiku, gan ārpolitiku), 72% norādīja, ka ir nepietiekami informēti par to, cik lielā mērā var paļauties uz to, ka šobrīd izmantotie enerģijas avoti būs pieejami arī nākotnē, bet 70% to minēja par iespaidu, ko dažādi enerģijas ražošanas veidi atstāj uz dabu.

Salīdzinoši biežāk (37%) respondenti norādīja, ka ir kopumā labi informēti („*loti labi informēts*” un „*drīzāk labi informēts*”) par elektroenerģijas cenu patērētājiem, izmantojot dažādus enerģijas ražošanas veidus. Tiesa, arī par šo jautājumu aptaujātie biežāk atzina (58%), ka ir kopumā vāji informēti.

Jāpiebilst, ka arī respondenti, kuri norādīja, ka viņus attiecīgais jautājums interesē, biežāk atzīmēja, ka par to ir vāji informēti (53%-69%, labi informēti: 26%-44%).

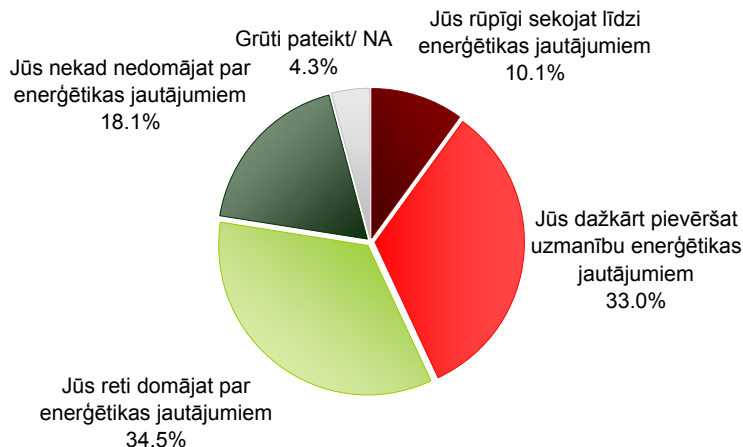
Lūgti novērtēt, vai **masu informācijas līdzekļu piedāvātā informācija** par ieguvumiem un riskiem, kas saistīti ar dažādiem enerģijas iegūšanas veidiem, ir pietiekama, lai izdarītu secinājumus, apstiprinoši („*noteikti ir pietiekama*” un „*drīzāk ir pietiekama*”) atbildēja mazāk nekā 1/5 aptaujāto (18%). Lielākā daļa iedzīvotāju (70%) masu informācijas līdzekļu piedāvāto informāciju vērtēja kā nepietiekamu („*noteikti nav pietiekama*” un „*drīzāk nav pietiekama*”), tajā skaitā aptuveni 1/4 respondentu (26%) atzina, ka tā „*noteikti nav pietiekama*”.

To, ka masu informācijas līdzekļos pieejamā informācija ir kopumā nepietiekama, atzīmēja arī 76% no tiem, kuri „*rūpīgi*” seko līdzī enerģētikas jautājumiem.

1. Interese un informētība par enerģētikas jautājumiem

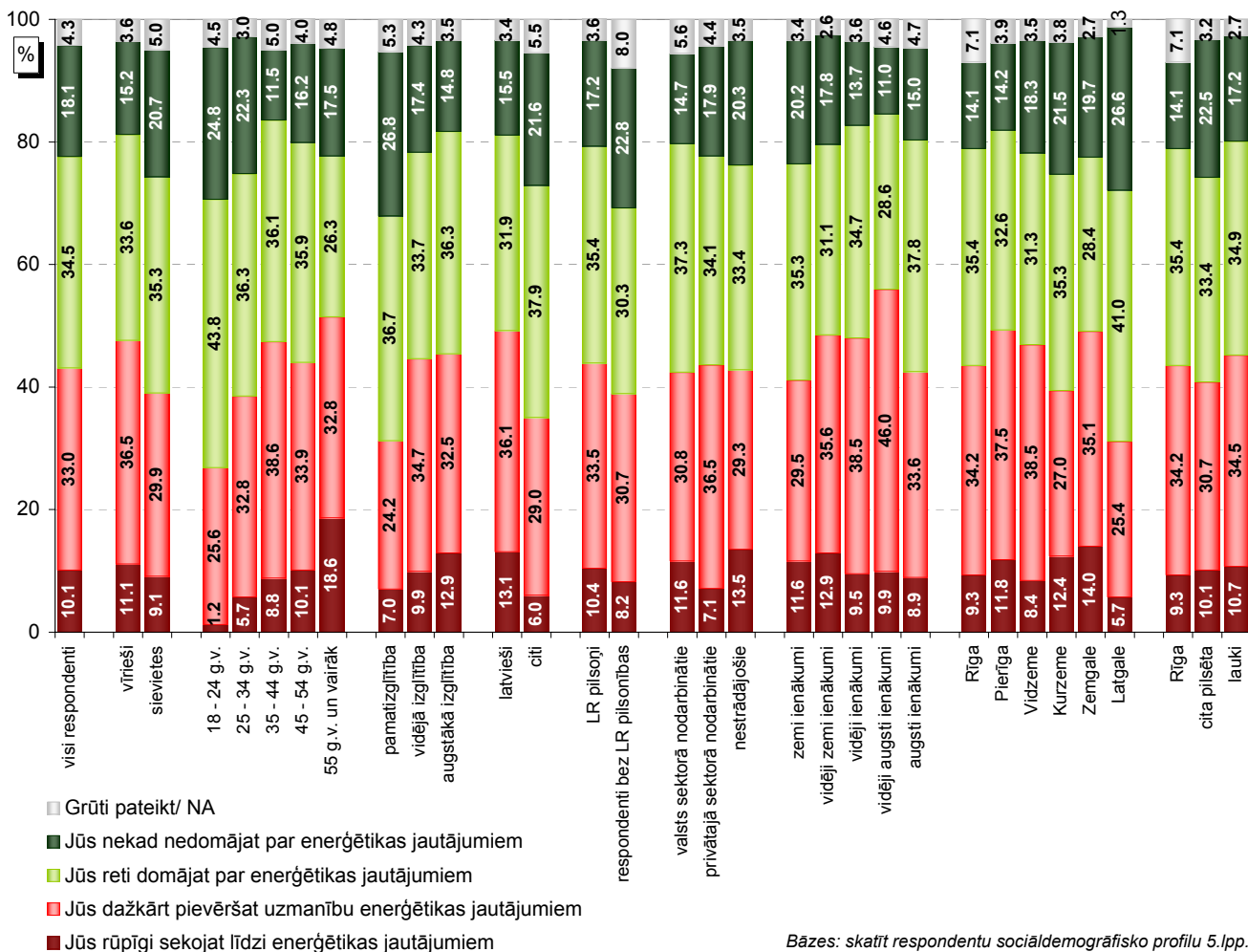
1.1. Interese par enerģētikas jautājumiem

"Kurš no šiem apgalvojumiem visprecīzāk raksturo Jūsu interesi par enerģētikas jautājumiem?"

Bāze: visi respondenti, n=1000

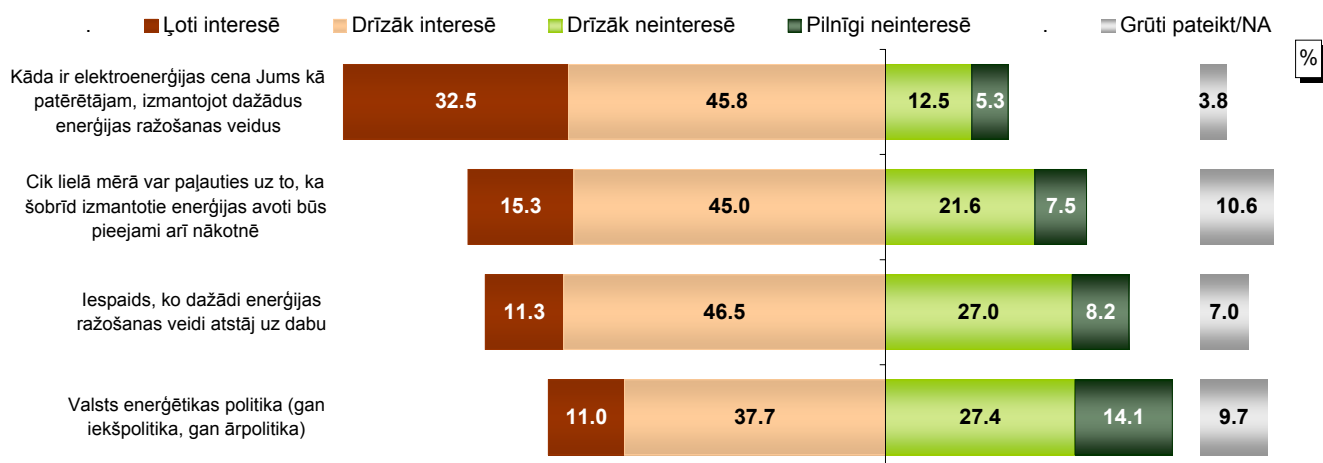
Atbilžu raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp.

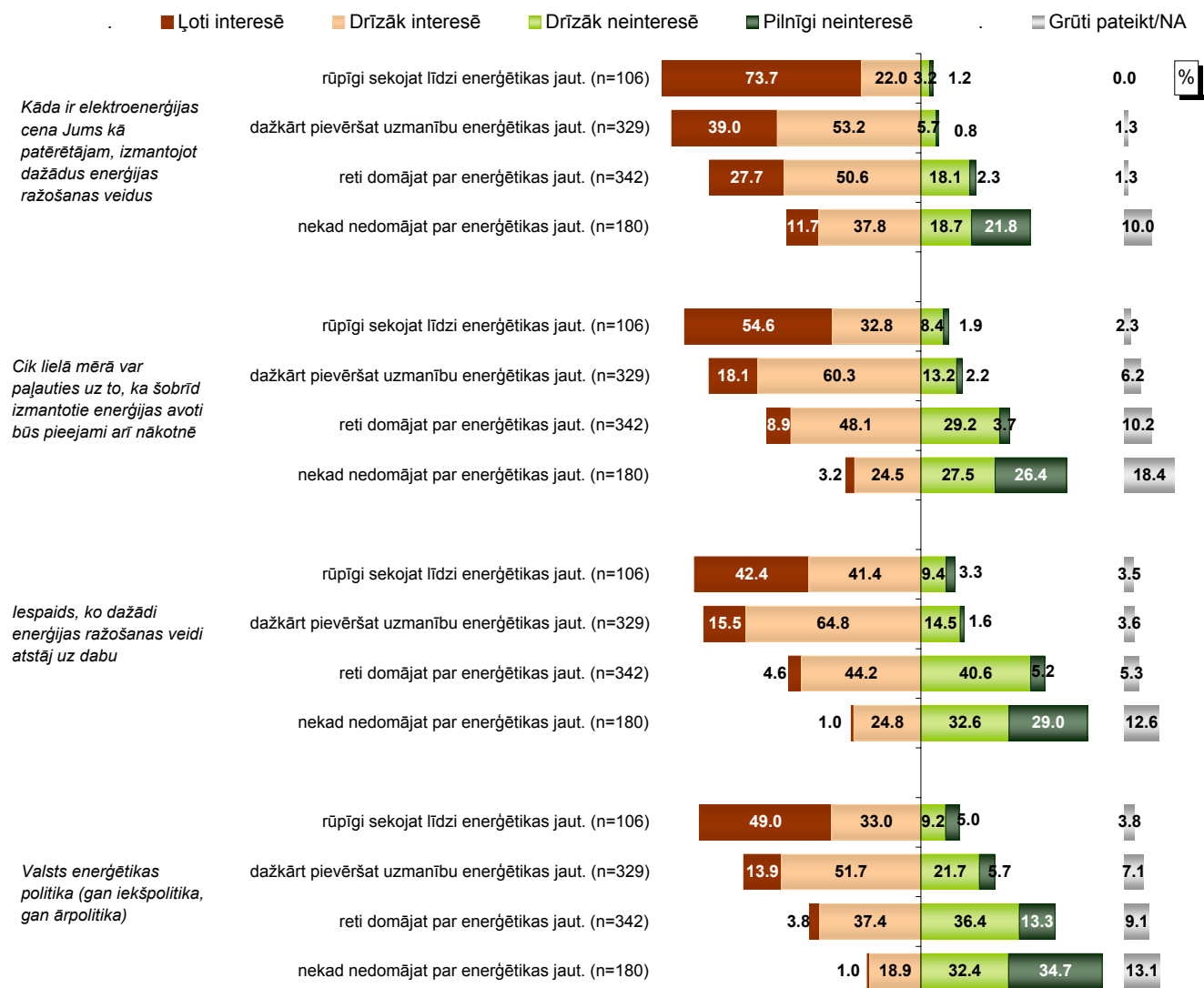
Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

"Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs interesē nākamie jautājumi!"

Bāze: visi respondenti, n=1000

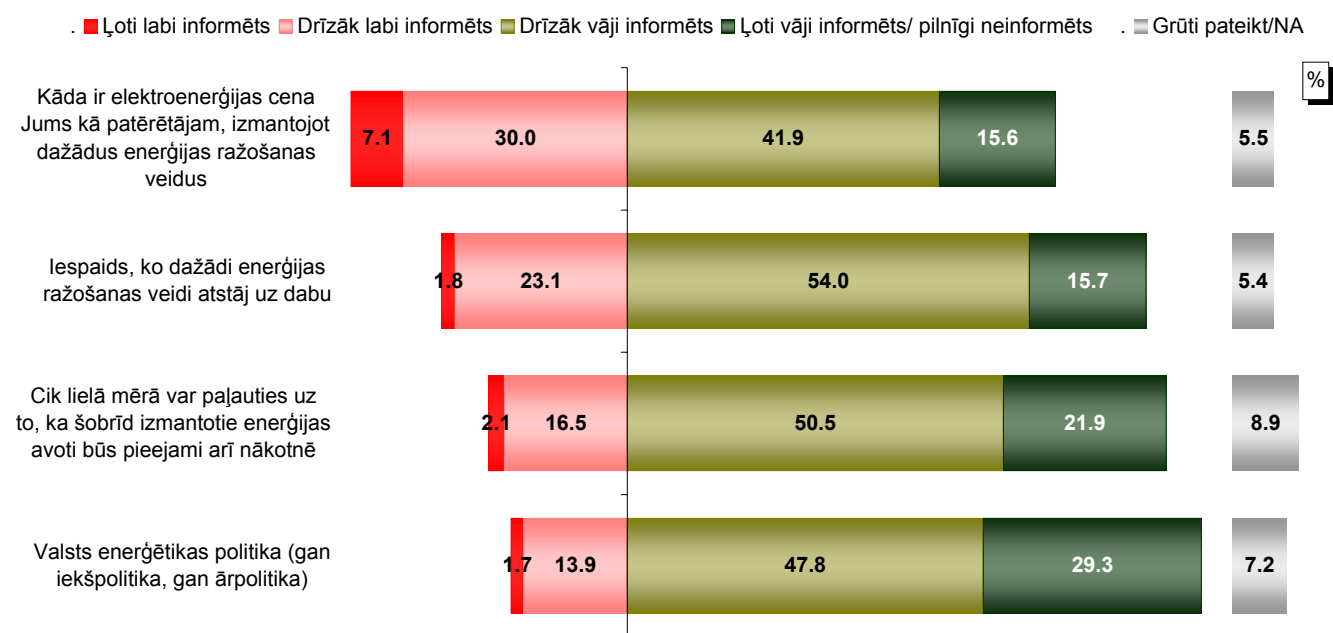
Atbilžu salīdzinājums atkarībā no intereses par enerģētikas jautājumiem

Bāze: visi respondenti

1.2. Informētība par enerģētikas jautājumiem

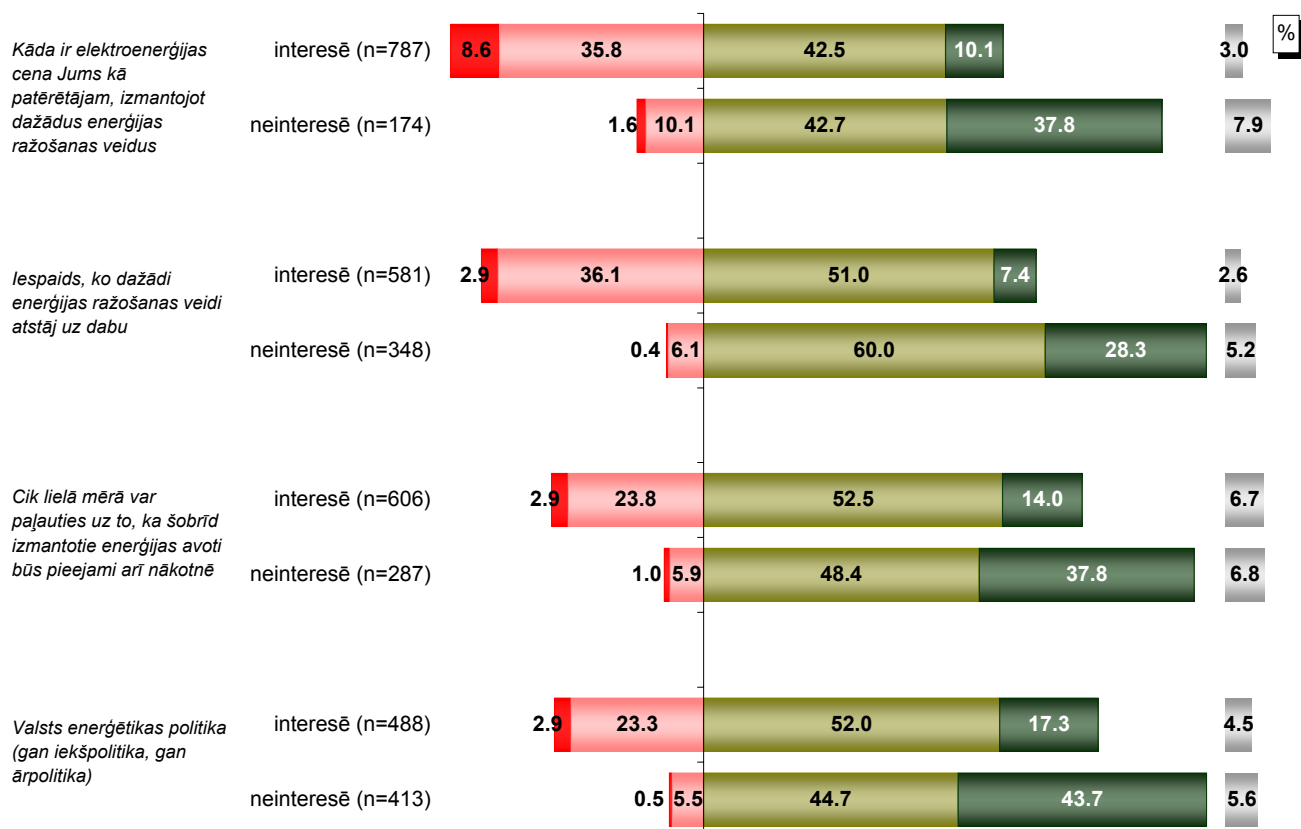
"Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs esat informēts par šādiem jautājumiem!"

Bāze: visi respondenti, n=1000

Atbilžu salīdzinājums atkarībā no intereses par attiecīgo jautājumu

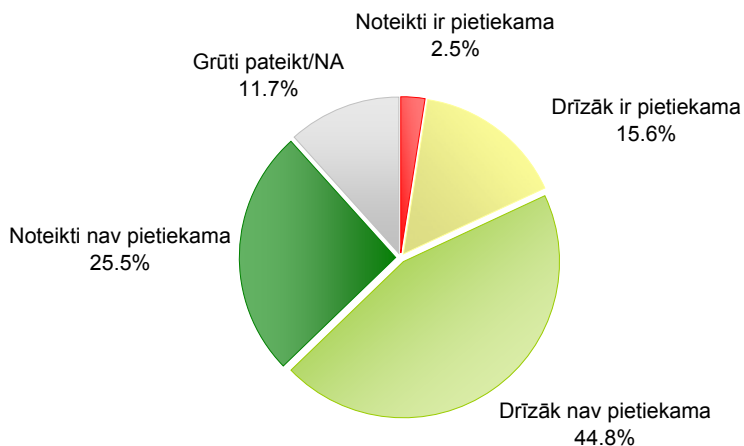
■ Ļoti labi informēts
 ■ Drīzāk labi informēts
 ■ Drīzāk vāji informēts
 ■ Ļoti vāji informēts/ pilnīgi neinformēts
 ■ Grūti pateikt/NA

Bāze: visi respondenti

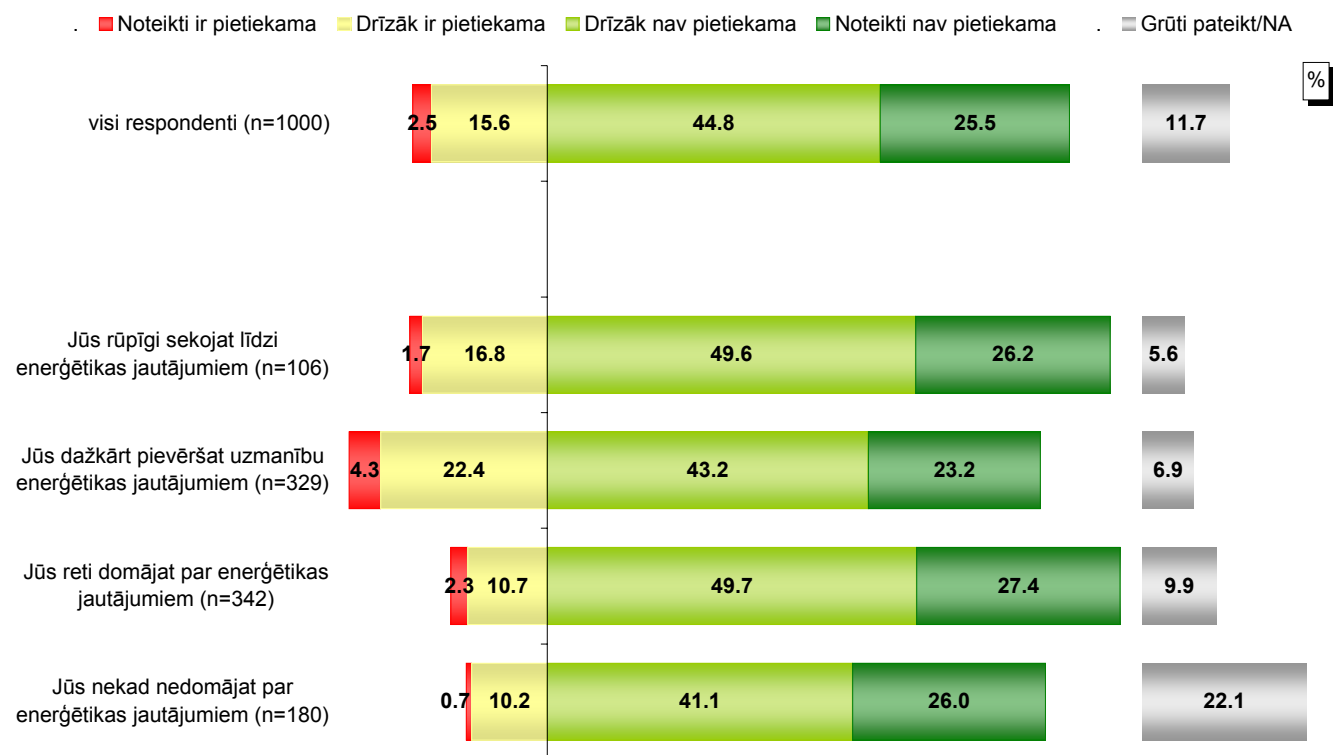
Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

"Kā Jūs domājat, vai informācija, ko piedāvā masu informācijas līdzekļi, par ieguvumiem un riskiem, kas saistīti ar dažādiem enerģijas iegūšanas veidiem, ir pietiekama, lai Jūs varētu izdarīt secinājumus?"

Bāze: visi respondenti, n=1000

Atbilžu salīdzinājums atkarībā no intereses par enerģētikas jautājumiem

Bāze: visi respondenti

2. Uzskati par Latvijas apgādi ar enerģiju un attieksme pret dažādiem enerģijas avotiem

2. Uzskati par Latvijas apgādi ar enerģiju un attieksme pret dažādiem enerģijas avotiem

Aptaujātajiem Latvijas iedzīvotājiem lūdza atzīmēt, viņuprāt, svarīgākos kritērijus, izvēloties, kādus elektroenerģijas avotus izmantot Latvijā, paust viedokli par Latvijas apgādi ar enerģiju un raksturot attieksmi pret dažādu avotu izmantošanu elektroenerģijas ieguvei, novērtējot to ietekmi uz dabu un saražotās enerģijas izmaksas.

2.1. Svarīgākie kritēriji elektroenerģijas avotu izmantošanā Latvijā

Pētījuma dalībnieki norādīja, viņuprāt, trīs svarīgākos kritērijus elektroenerģijas avotu izmantošanā Latvijā, kā arī pauda viedokli par to, vai Latvijai vajadzētu iepirkt enerģiju no ārpuses vai censties to saražot pašai.

Atbildot uz jautājumu „Domājot par to, kādus elektroenerģijas avotus Latvijā vajadzētu izmantot, kuri būtu **svarīgākie kritēriji?**”, respondenti aptuveni vienlīdz bieži minēja „izmaksas” (50%) un „ietekmi uz cilvēku veselību” (49%). Starp trīs biežāk atzīmētajiem kritērijiem 29% norādījuši „ietekmi uz vidi”. Savukārt visretāk iedzīvotāji uzsvēruši nepieciešamību pievērst uzmanību tādiem kritērijiem kā „teroristu uzbrukuma draudi” (2%), „ietekme uz darba tirgu” (4%) un „ietekme uz ainavu” (6%).

Pētījuma dati liecina, ka aptaujas dalībnieki, kuri „rūpīgi seko līdzi” enerģētikas jautājumiem, biežāk nekā caurmērā norādīja, ka svarīgākie kritēriji elektroenerģijas avotu izmantošanas izvēlē būtu „enerģētiskā neatkarība no citām valstīm”, „enerģijas piegādes drošība, stabilitāte”, „ražošanas efektivitāte” un „ietekme uz globālo sasilšanu, klimata pārmaiņām”.

Vairākums aptaujāto iedzīvotāju (66%) atzīmēja, ka Latvijai **elektroenerģiju** vajadzētu „censties **ražot pašai**”. Pretēju viedokli („iepirkt”) pauda 18% respondentu.

To, ka Latvijai elektroenerģiju vajadzētu ražot pašai, biežāk nekā caurmērā norādīja vīrieši, pētījuma dalībnieki vecumā no 35 līdz 44 gadiem, grupa ar pamatizglītību, respondenti ar zemiem, vidēji zemiem vai vidēji augstiem ienākumiem, Vidzemē un Zemgalē dzīvojošie, kā arī tie, kuri enerģētikas jautājumiem „rūpīgi seko līdzi”, un tie, kuri „dažkārt” tiem pievērs uzmanību.

Savukārt jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem, aptaujātie ar augstiem ienākumiem, respondenti Rīgā, kā arī pētījuma dalībnieki, kuri „nekad” nedomā jautājumiem, kas saistīti ar enerģētiku, biežāk nekā caurmērā minēja, ka Latvijai vajadzētu elektroenerģiju „iepirkt” no citām valstīm.

2.2. Attieksme pret dažādu avotu izmantošanu elektroenerģijas iegūšanai

Respondentiem tika lūgts paust savu attieksmi pret dažādu avotu izmantošanu elektroenerģijas iegūšanai un norādīt, kādu enerģijas ražotņu celšanu viņi personīgi atbalsta. Aptaujātie arī atzīmēja, cik lielu kaitējumu dabai, pēc viņu domām, nodara dažādi enerģijas avoti, kā arī novērtēja elektrības izmaksas, izmantojot šos ražošanas avotus.

Atbildot uz jautājumu „Kā Jūs **kopumā vērtējat elektroenerģijas iegūšanu, izmantojot šādus avotus?**”, vairāk nekā 4/5 respondentu pauda pozitīvu attieksmi (atbildes „*loti pozitīvi*” un „*drīzāk pozitīvi*”) pret vēja enerģiju (86%), saules enerģiju (84%) un ūdens enerģiju (hidroelektrostacijas) (80%). Vairākums iedzīvotāju (76%) pozitīvi vērtēja arī tādu elektroenerģijas ieguves avotu kā „*biomasas (koka, augu pārpalikumu, dažādu atkritumu, pārpalikumu) pārstrādāšanu*”.

Arī tādu avotu kā gāze un ogles izmantošanu elektroenerģijas ieguvei pētījuma dalībnieki atzinīgi vērtējuši biežāk (45%-48%) nekā kritiski (35%-39%).

Savukārt pret atomenerģijas (atomelektrostaciju) un naftas izmantošanu elektroenerģijas iegūšanai vairākums respondentu bija noskaņoti negatīvi – atbildes „*loti negatīvi*” un „*drīzāk negatīvi*” norādīja 52%-53%.

Jāpiebilst, ka iedzīvotāji, kuri pauda viedokli, ka Latvijai vajadzētu enerģiju censties ražot pašai, gandrīz visus enerģijas ieguves avotus (izņemot ogles) pozitīvi vērtēja biežāk (30% - 90%) nekā respondenti, kuri norādīja, ka labāk būtu enerģiju iepirkt no citām valstīm (23% - 81%).

2.2.1. Atbalsts dažādu enerģijas ražotņu celšanai

Pētījuma dati liecina, ka visbiežāk (82%) iedzīvotāji atbalstījuši („*noteikti atbalstu*” un „*drīzāk atbalstu*”) vēja ģeneratoru būvniecību (vēja enerģijas iegūšanai). Biežāk atbalstīta nekā noraidīta ir arī tādu ražotņu celšana kā ar šķeldu darbināmas koģenerācijas stacijas (62%), hidroelektrostacijas (uz Daugavas) (56%) un mazie HES (50%).

Par TEC, kas darbināma ar gāzi vai oglēm, celtniecību aptaujātie biežāk norādījuši, ka to neatbalsta (46%-48%) nekā atbalsta (30%-32%).

Jāatzīmē, ka **atomelektrostaciju celtniecību** atbalstīja 19% respondentu, bet 60% minēja, ka ir pret to, tajā skaitā 35% norādīja, ka to „*noteikti neatbalsta*” (par citu enerģijas ražotņu celšanu šādu atbildi sniedza 1% - 13%).

Raksturojot dažādu sociāldemogrāfisko grupu attieksmi pret atomelektrostaciju celtniecību, vērojams, ka atbalstu tām biežāk nekā caurmērā pauda vīrieši, respondenti vecumā no 35 līdz 44 gadiem, citu tautību pārstāvji, privātajā sektorā strādājošie, grupas ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, Rīgā dzīvojošie un tie, kuri „*rūpīgi seko līdzi*” enerģētikas jautājumiem.

To, ka neatbalsta atomelektrostaciju būvniecību, biežāk nekā caurmērā norādīja respondenti ar augstāko izglītību, latvieši, valsts sektorā strādājošie, pētījuma dalībnieki ar

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

vidēji zemiem vai vidējiem ienākumiem, Zemgalē aptaujātie un respondenti, kuri „*dažkārt*” pievērš uzmanību enerģētikas jautājumiem.

Salīdzinot respondentu atbildes atkarībā no viņu uzskatiem par Latvijas apgādi ar enerģiju, var secināt, ka aptaujātie, kuri norādīja, ka Latvijai vajadzētu censties enerģiju ražot pašai, gandrīz visu minēto enerģijas ražošanu (izņemot ar oglēm darbināmu TEC) atbalstījuši biežāk (22%-86%) nekā pētījuma dalībnieki, kuri atzīmēja, ka labāk būtu enerģiju iepirkt no ārvalstīm (17%-77%).

2.2.2. Uzskati par dažādu enerģijas avotu nodarīto kaitējumu dabai

Lūgti novērtēt dažādu enerģijas avotu radīto kaitējumu dabai, 57% iedzīvotāju norādīja, ka, viņuprāt, **atomelektrostacijas nodara kaitējumu dabai** („*loti liels kaitējums*” un „*drīzāk liels kaitējums*”). Salīdzinoši bieži respondenti šādu atbildi sniedza arī par TEC, kas darbināma ar oglēm (50%) vai gāzi (43%).

Savukārt par tādiem enerģijas avotiem kā mazie HES, HES (uz Daugavas), ar šķeldu darbināmas koģenerācijas stacijas un vēja ģeneratori pētījuma dalībnieki biežāk atbildēja, ka tie rada nelielu kaitējumu („*loti mazs kaitējums*” un „*drīzāk mazs kaitējums*”) dabai (attiecīgi: 55%, 59%, 65% un 84%).

Interesanti atzīmēt, ka respondenti, kuri norādīja, ka Latvijai pašai vajadzētu censties ražot enerģiju, biežāk nekā aptaujātie, kuri atzina, ka labāk būtu iepirkt enerģiju no citām valstīm, minēja, ka atomelektrostacijas rada nelielu kaitējumu dabai (attiecīgi: 24% un 19%).

2.2.3. Priekšstati par dažādu veidu elektrības ražošanas izmaksām

Respondentiem tika lūgts arī atbildēt uz jautājumu „*Lūdzu, novērtējiet, cik dārgi vai lēti, Jūsuprāt, ir ražot elektrību šādā veidā!*”

Saskaņā ar aptaujas datiem vairākums iedzīvotāju uzskata, ka ražot elektrību, izmantojot ar gāzi (59%) vai oglēm (55%) darbināmas TEC, ir dārgi („*loti dārgi*” un „*drīzāk dārgi*”). Kopumā 45% aptaujāto šādu viedokli pauda par elektrības, kas iegūta, izmantojot mazos HES, ražošanas izmaksām, 34% - par hidroelektrostacijām (uz Daugavas), 28% - par ar šķeldu darbināmām koģenerācijas stacijām, bet 23% to norādīja par vēja enerģijas iegūšanu, izmantojot vēja ģeneratorus.

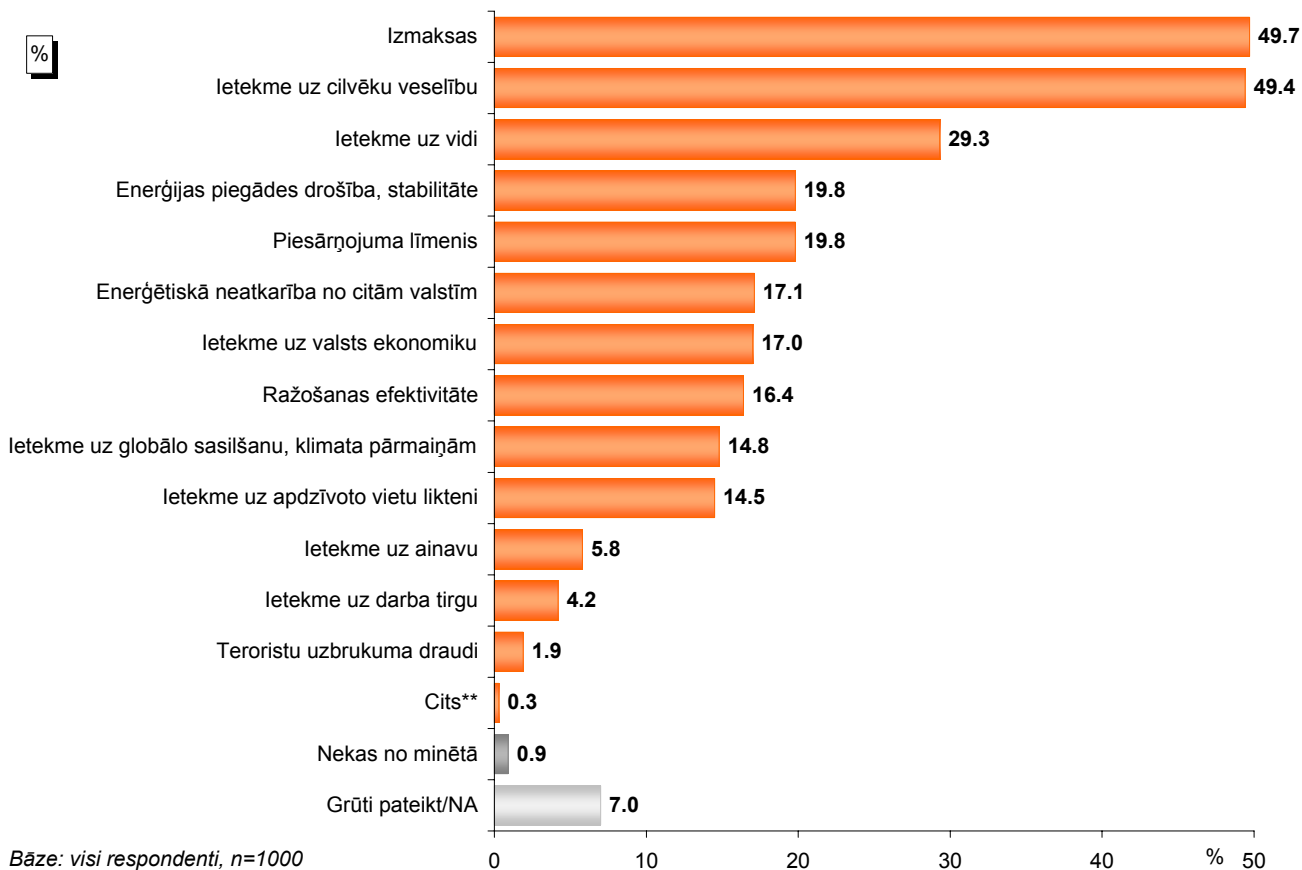
Raksturojot izmaksas, kas rodas elektrības **ražošanā, izmantojot atomelektrostacijas**, 44% pētījuma dalībnieku tās vērtēja kā augstas („*loti dārgi*” un „*drīzāk dārgi*”), bet 20% - kā zemas („*loti lēti*” un „*drīzāk lēti*”). Jāpiebilst, ka citu piedāvāto elektrības ražošanas veidu izmaksas kā kopumā zemas vērtēja 13% - 52% respondentu.

Pētījuma rezultāti liecina, ka respondenti, kuri atzina, ka Latvijai vajadzētu iepirkt enerģiju no ārvalstīm, elektrības ražošanas izmaksas, izmantojot AES, biežāk nekā caurmērā vērtēja kā augstas, bet iedzīvotāji, kuri norādīja, ka Latvijai vajadzētu pašai censties saražot enerģiju, - kā zemas.

2. Uzskati par Latvijas apgādi ar enerģiju un attieksme pret dažādiem enerģijas avotiem

2.1. Svarīgākie kritēriji elektroenerģijas avotu izmantošanā Latvijā

"Domājot par to, kādus elektroenerģijas avotus Latvijā vajadzētu izmantot, kuri būtu svarīgākie kritēriji?"

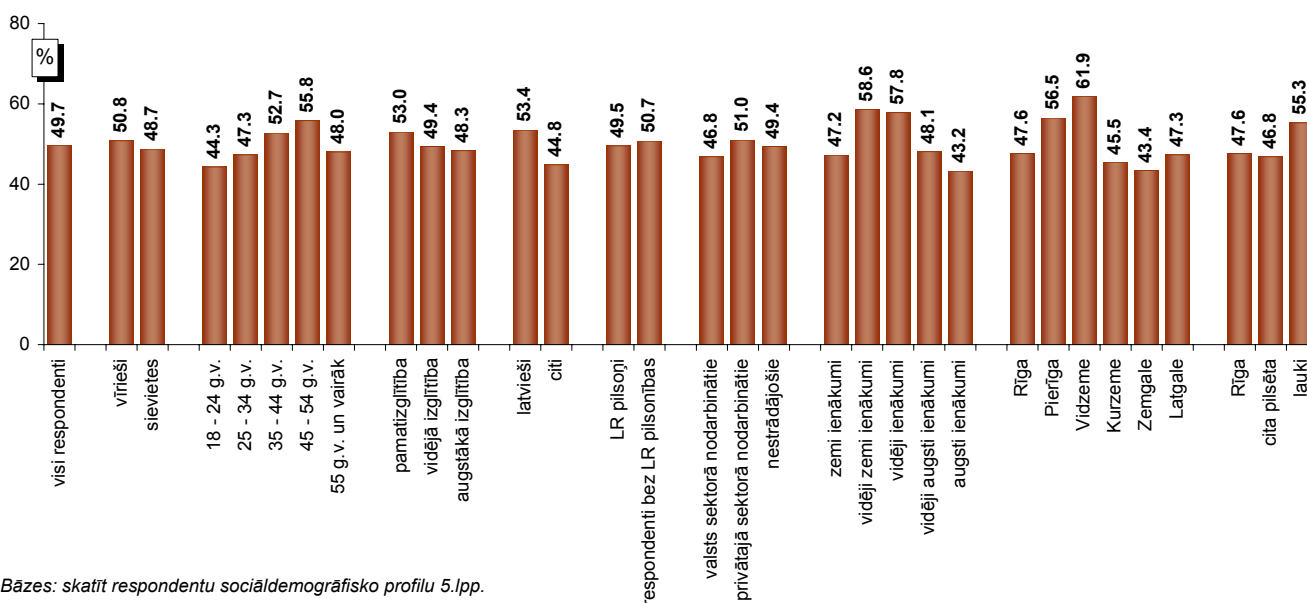

Bāze: visi respondenti, n=1000

*Tā kā katrs respondents varēja minēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cits" respondenti minējuši: "elektroenerģijas kvalitāte" (minēts 3 reizes); "tehnoloģijas" (minēts 1 reizi).

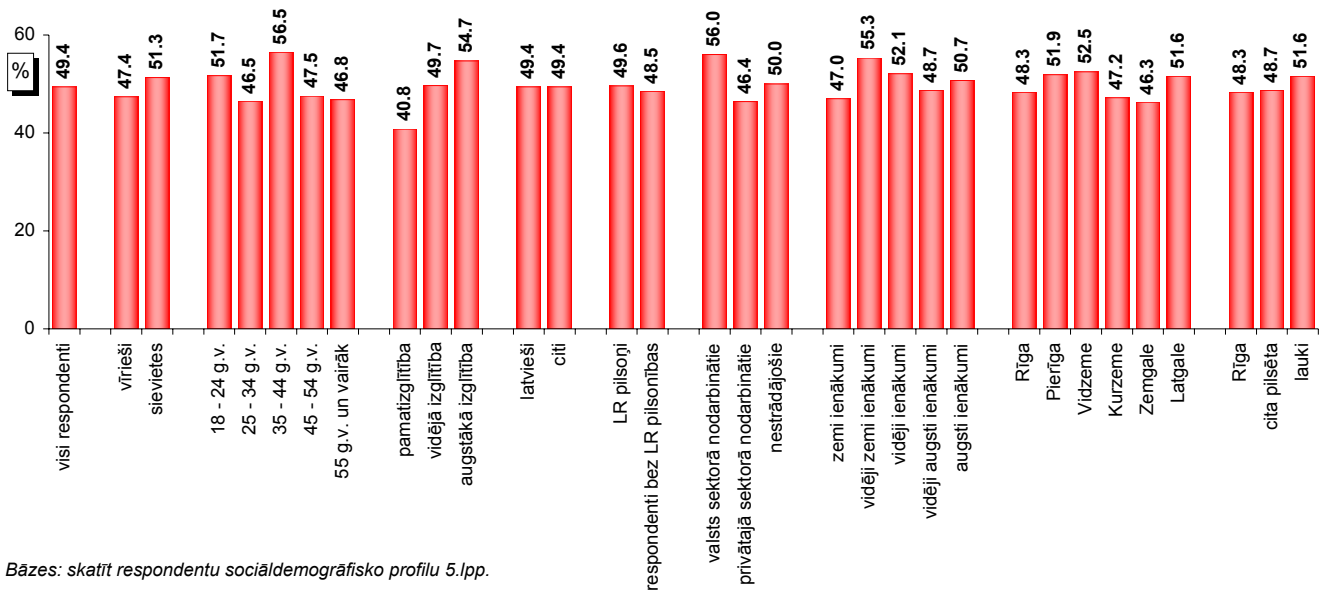
Atbildes "izmaksas" raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp.

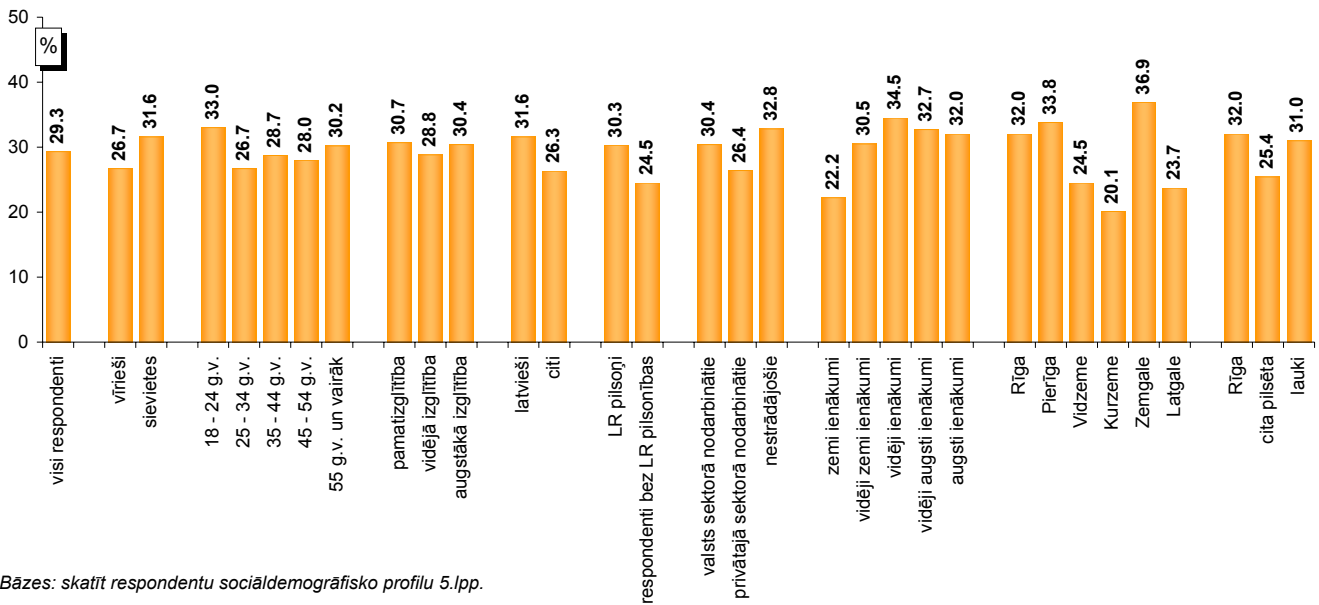
Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

"Domājot par to, kādus elektroenerģijas avotus Latvijā vajadzētu izmantot, kuri būtu svarīgākie kritēriji?"
Atbildes "ietekme uz cilvēku veselību" raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp.

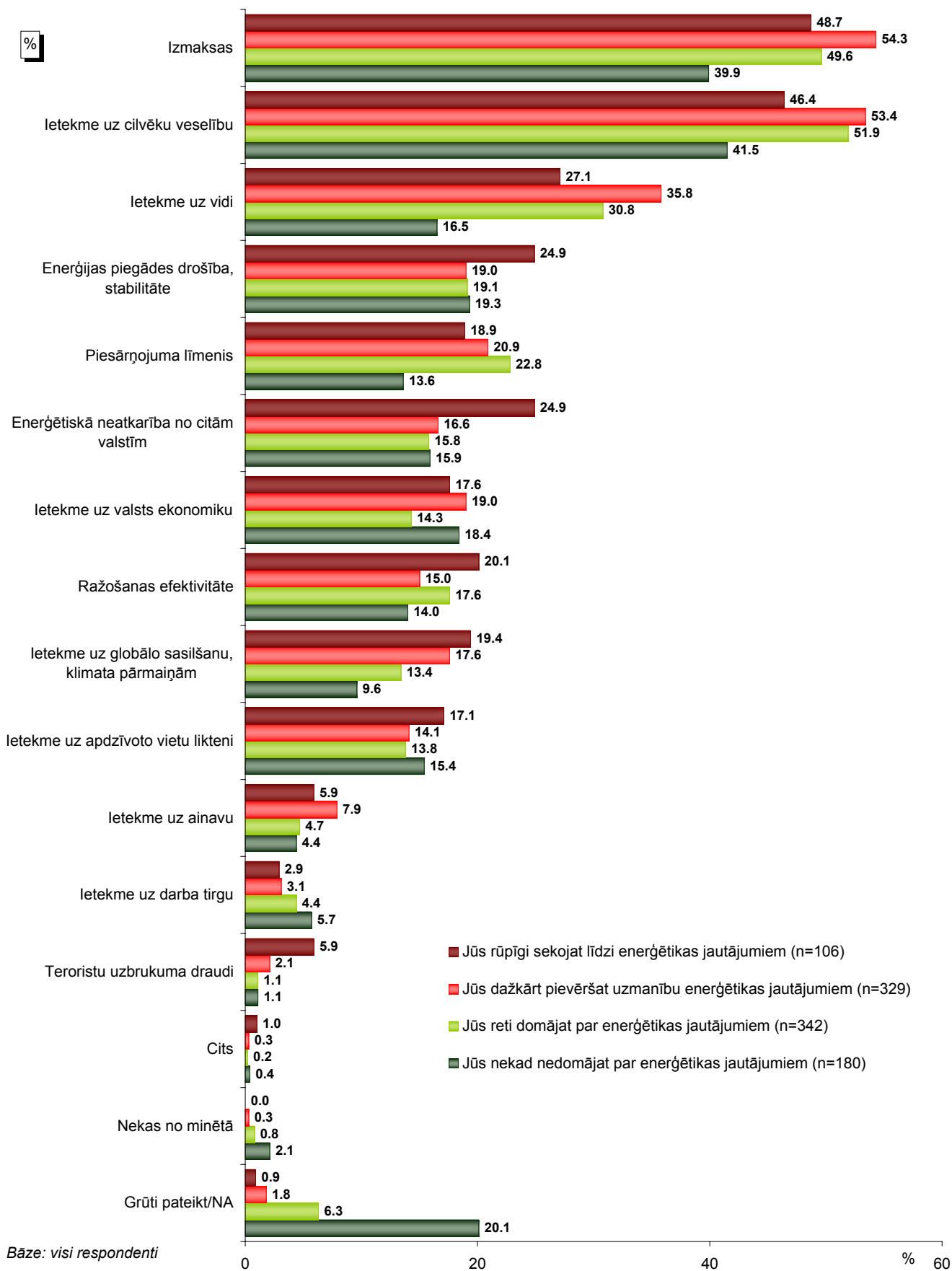
Atbildes "ietekme uz vidi" raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

"Domājot par to, kādus elektroenerģijas avotus Latvijā vajadzētu izmantot, kuri būtu svarīgākie kritēriji?"
 Atbilžu salīdzinājums atkarībā no intereses par enerģētikas jautājumiem

Bāze: visi respondenti

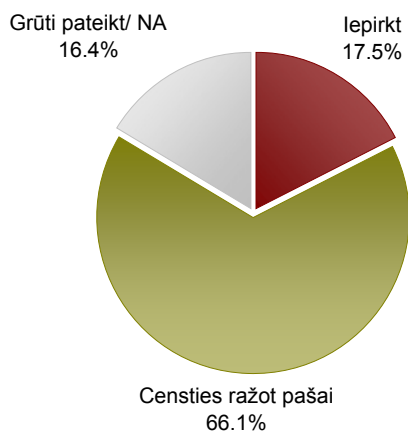
*Tā kā katrs respondents varēja minēt līdz 3 atbildēm, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

"Šobrīd Latvijas valdībā notiek debātes par to, kā risināt jautājumu par gaidāmo elektroenerģijas deficītu, kāds Latviju sagaida pēc tam, kad tiks slēgta šobrīd strādājošā Ignalinas atomelektrostacija Lietuvā. Patlaban no visas Latvijā patērētās elektroenerģijas tikai 69% Latvija saražo pati (hidroelektrostacijās, termoelektrostacijās u.c.), apmēram 10% tiek iepirkti no Igaunijas, 10% no Lietuvas (kur tā tiek saražota Ignalinas AES), bet 10% no Krievijas.

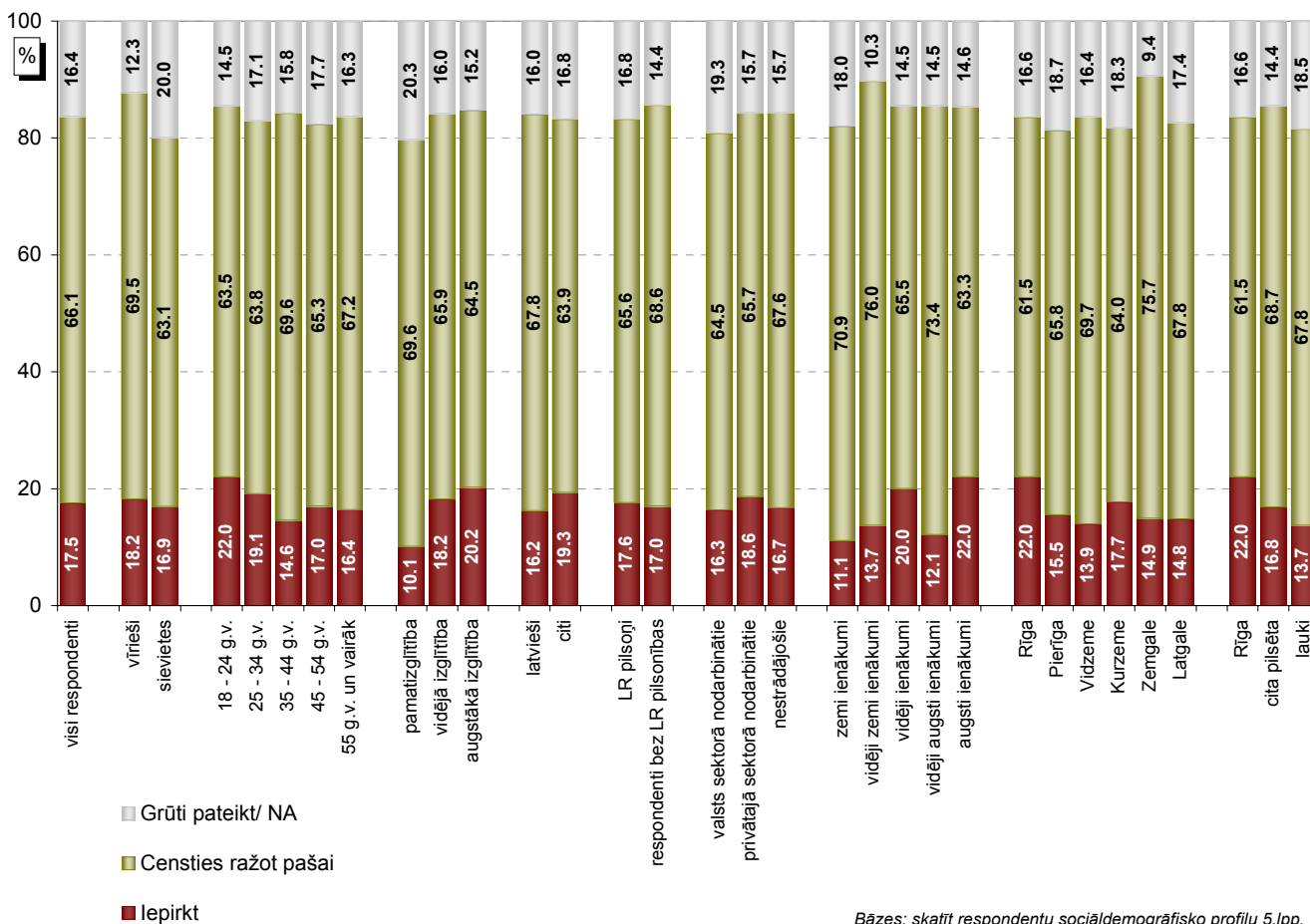
Kā redzams, šobrīd Latvija lielu daļu no patērētās elektroenerģijas iepērk no kaimiņvalstīm, kas nozīmē, ka, no vienas puses, tas nelabvēlīgi ietekmē valsts importa/ eksporta bilanci (t.i., līdzekļi, kas varētu palikt valstī, tiek maksāti citiem), bet, no otras puses, tiek samazināti dažādi riski un apkārtējās vides piesārņojums, ko rada enerģijas ražošana.

Kāda ir Jūsu nostāja - vai Latvijai vajadzētu iepirkt enerģiju no ārpuses vai censties saražot pašai?"

Bāze: visi respondenti, n=1000

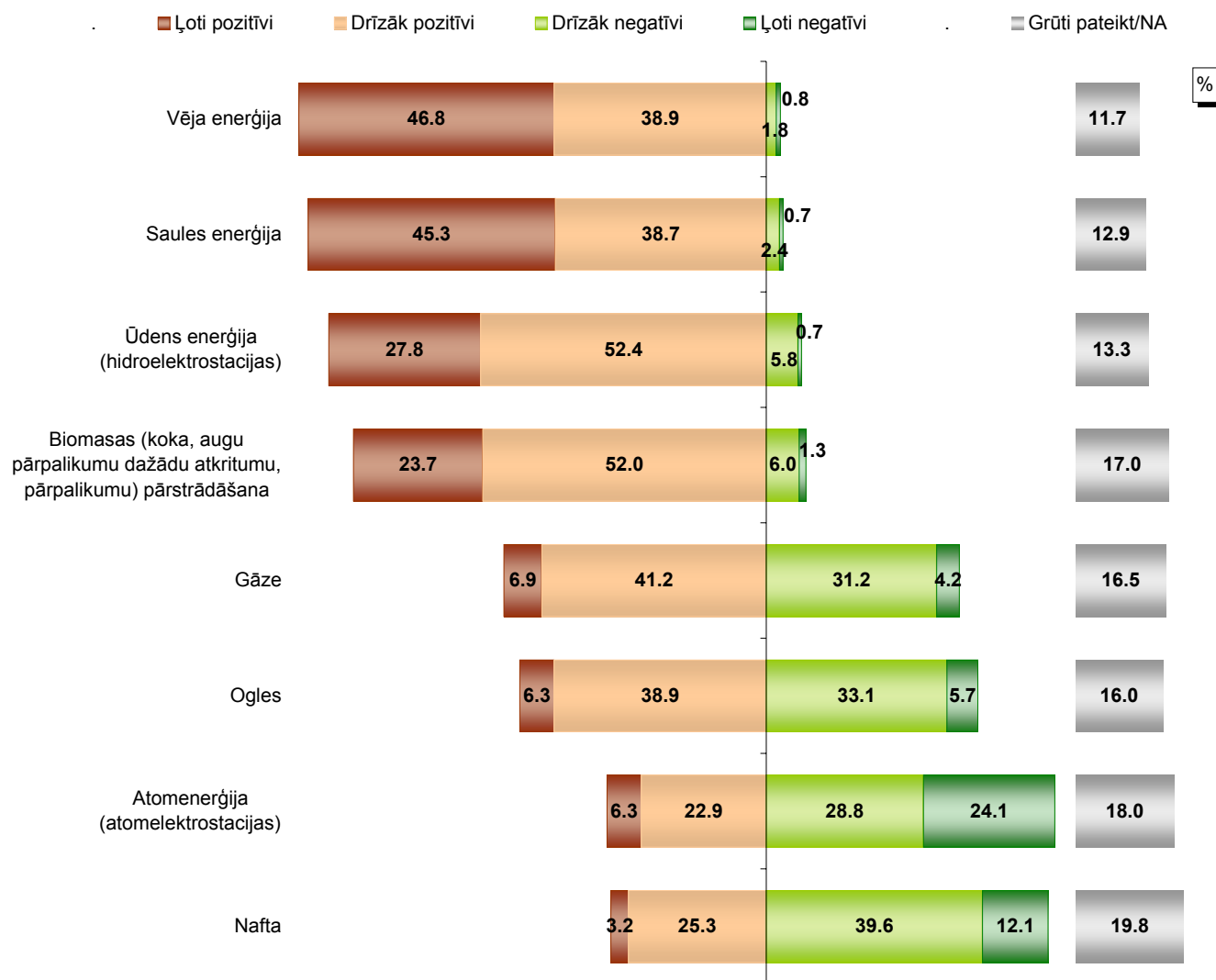
Atbilžu raksturojums sociāldemogrāfiskajās grupās

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 5.lpp.

2.2. Attieksme pret dažādu avotu izmantošanu elektroenerģijas iegūšanai

"Kā Jūs kopumā vērtējat elektroenerģijas iegūšanu, izmantojot šādus avotus?"

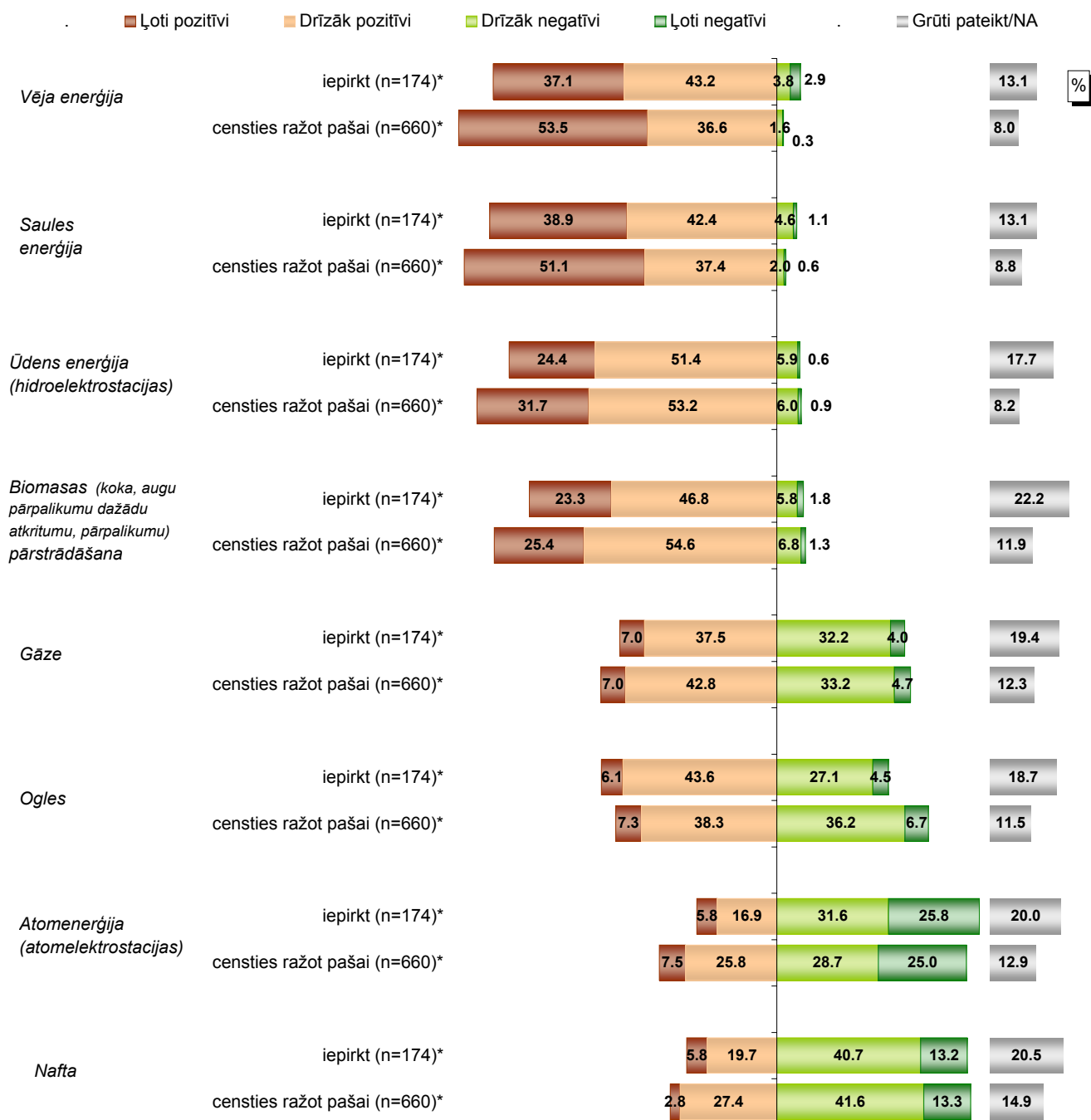

Bāze: visi respondenti, n=1000

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

"Kā Jūs kopumā vērtējat elektroenerģijas iegūšanu, izmantojot šādus avotus?"

Atbilžu salīdzinājums atkarībā no uzskata par Latvijas apgādi ar enerģiju

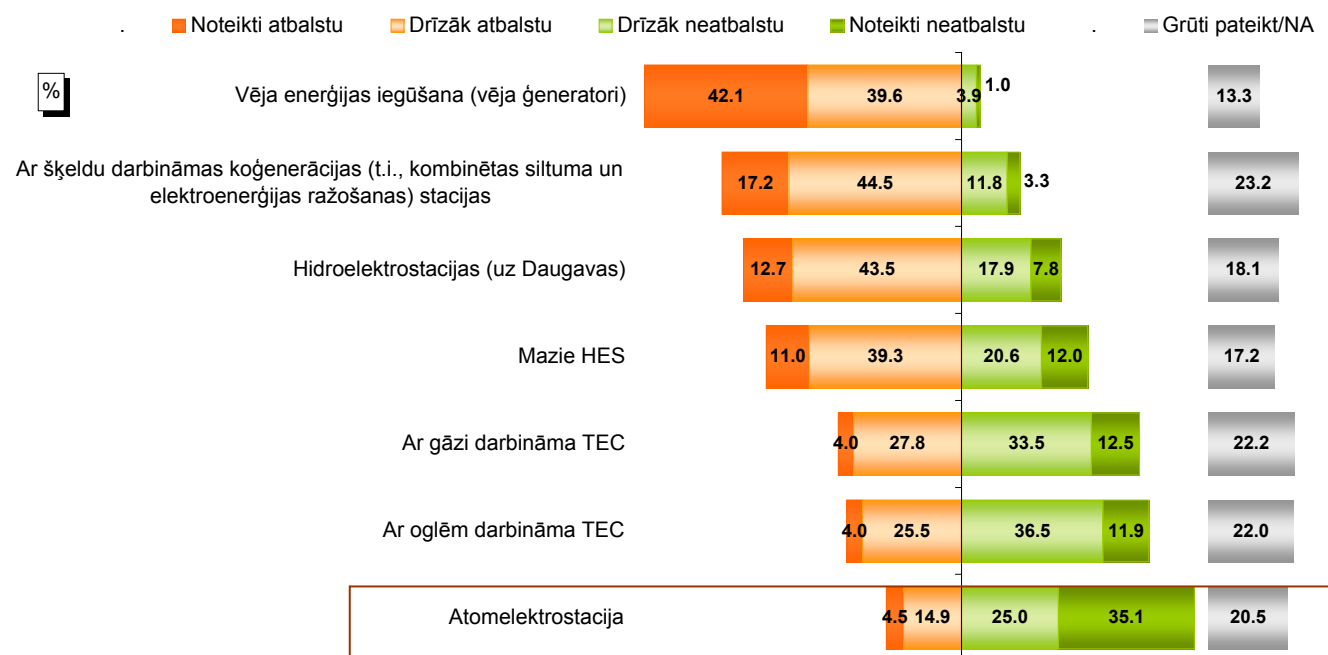
Bāze: visi respondenti

*Atbildes uz jautājumu "Kāda ir Jūsu nostāja - vai Latvijai vajadzētu iepirkt enerģiju no ārpuses vai censties saražot pašai?"

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

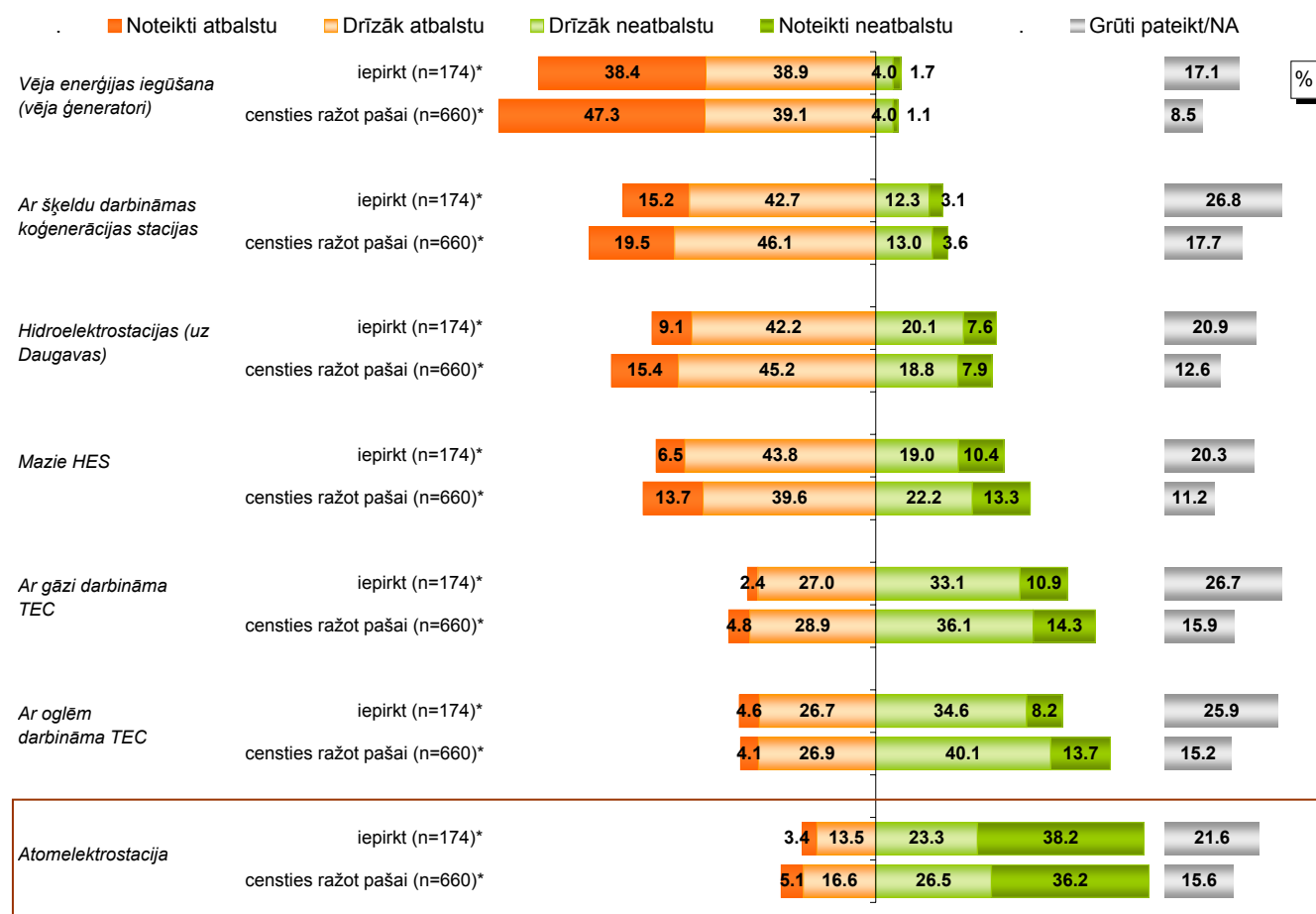
2.2.1. Atbalsts dažādu enerģijas ražotņu celšanai

"Lai Latviju nodrošinātu ar elektroenerģiju, tiek domāts, kādus enerģijas ražošanas veidus Latvijā vajadzētu attīstīt. Lūdzu, novērtējiet, kādu enerģijas ražotņu celšanu Jūs pats personiski atbalstāt!"

Bāze: visi respondenti, n=1000

Atbilžu salīdzinājums atkarībā no uzskata par Latvijas apģādi ar enerģiju

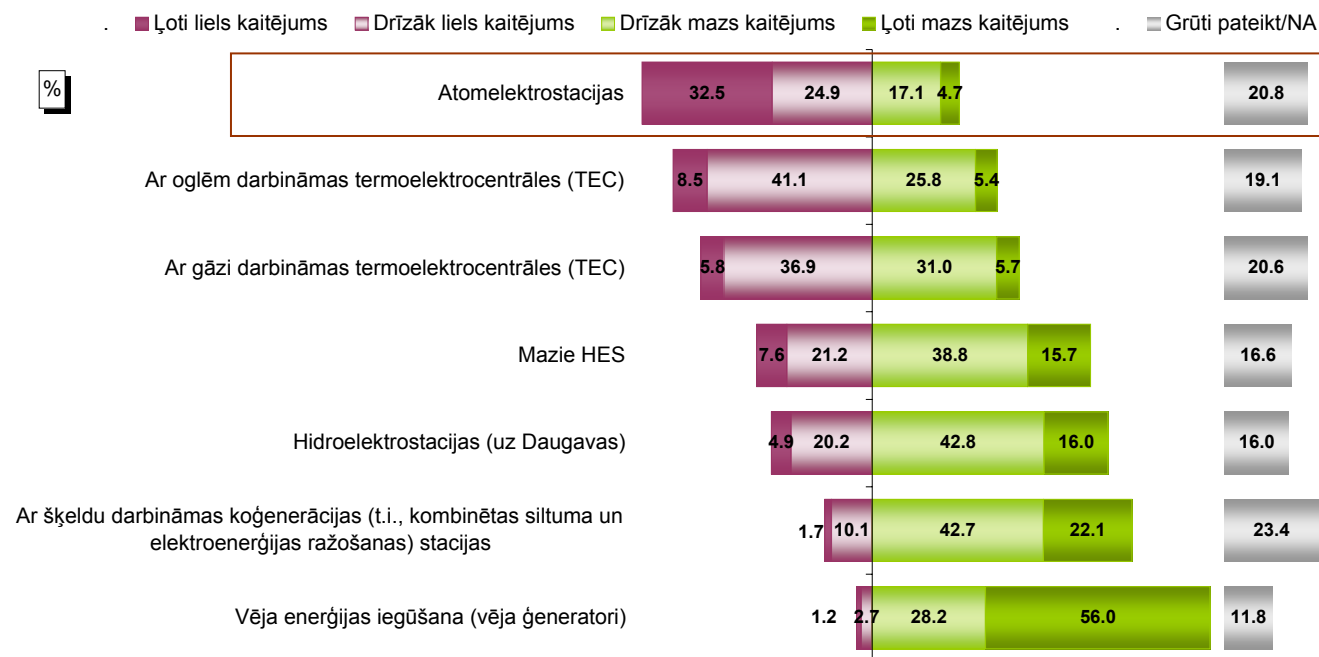
Bāze: visi respondenti

*Atbildes uz jautājumu "Kāda ir Jūsu nostāja - vai Latvijai vajadzētu iepirkt enerģiju no ārpusēs vai censties saraģot pašai?"

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

2.2.2. Uzskati par dažādu enerģijas avotu nodarīto kaitējumu dabai

"Es Jums nolasišu vairākus enerģijas avotus, kas tiek/ varētu tikt izmantoti Latvijā. Lūdzu, norādiet, cik lielu kaitējumu to izmantošana, pēc Jūsu domām, nodara dabai!"

Bāze: visi respondenti, n=1000

Atbilžu salīdzinājums atkarībā no uzskata par Latvijas apgādi ar enerģiju

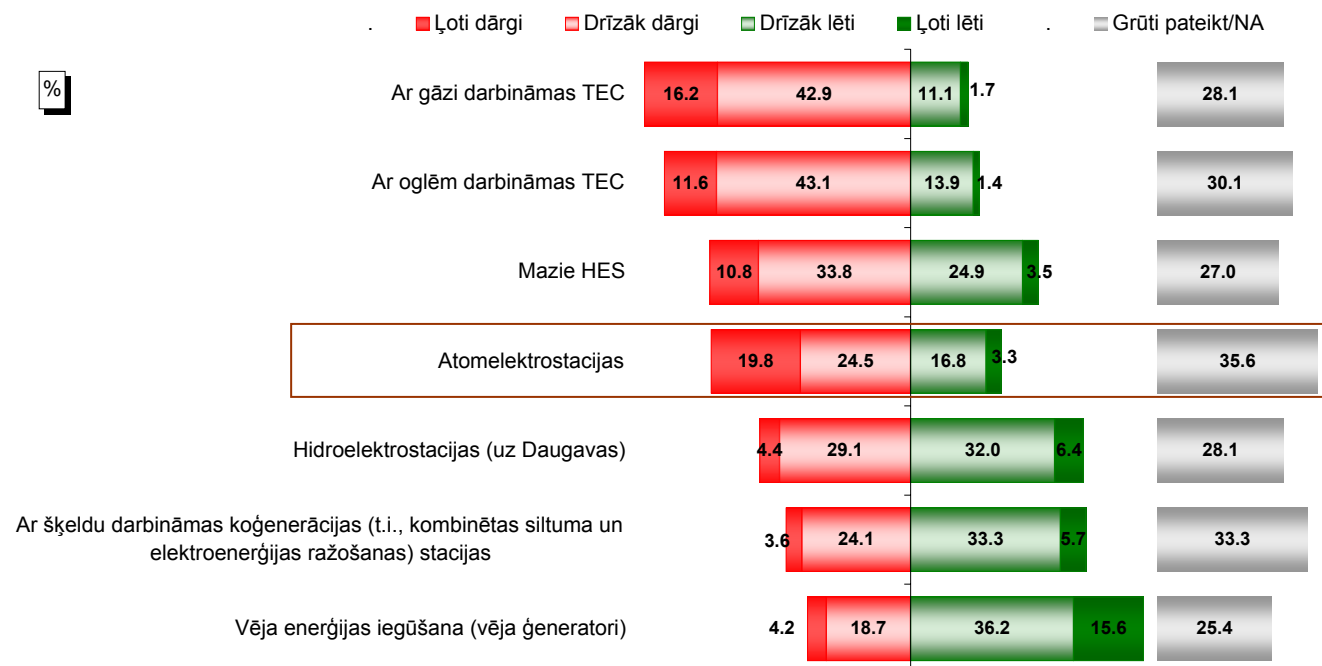
Bāze: visi respondenti

*Atbildes uz jautājumu "Kāda ir Jūsu nostāja - vai Latvijai vajadzētu iepirkt enerģiju no ārpuses vai censies saražot pašai?"

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

2.2.3. Priekšstati par dažādu veidu elektrības ražošanas izmaksām

"Lūdzu, novērtējiet, cik dārgi vai lēti, Jūsaprāt, ir ražot elektrību šādā veidā!"

Bāze: visi respondenti, n=1000

Atbilžu salīdzinājums atkarībā no uzskata par Latvijas apgādi ar enerģiju

Bāze: visi respondenti

*Atbildes uz jautājumu "Kāda ir Jūsu nostāja - vai Latvijai vajadzētu iepirkt enerģiju no ārpusē vai censties saražot pašai?"

Aptaujā izmantotā anketa

Aptaujā izmantotā anketa

S1. Kurš no šiem apgalvojumiem visprecīzāk raksturo Jūsu interesi par enerģētikas jautājumiem?

Jūs rūpīgi sekojat līdzi enerģētikas jautājumiem	1
Jūs dažkārt pievēršat uzmanību enerģētikas jautājumiem	2
Jūs reti domājat par enerģētikas jautājumiem	3
Jūs nekad nedomājat par enerģētikas jautājumiem	4
Grūti pateikt/ NA	8

S2. Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs interesē nākamie jautājumi!

		Ļoti interesē	Drīzāk interesē	Drīzāk neinteresē	Pilnīgi neinteresē	Grūti pateikt/NA
1	Iespaidis, ko dažādi enerģijas ražošanas veidi atstāj uz dabu	1	2	3	4	8
2	Kāda ir elektroenerģijas cena Jums kā patērētājam, izmantojot dažādus enerģijas ražošanas veidus	1	2	3	4	8
3	Cik lielā mērā var paļauties uz to, ka šobrīd izmantotie enerģijas avoti būs pieejami arī nākotnē	1	2	3	4	8
4	Valsts enerģētikas politika (gan iekšpolitika, gan ārpolitika)	1	2	3	4	8

S3. Lūdzu, novērtējiet, cik lielā mērā Jūs esat informēts par šādiem jautājumiem!

		Ļoti labi informēts	Drīzāk labi informēts	Drīzāk vāji informēts	Ļoti vāji informēts/ pilnīgi neinformēts	Grūti pateikt/NA
1	Iespaidis, ko dažādi enerģijas ražošanas veidi atstāj uz dabu	1	2	3	4	8
2	Kāda ir elektroenerģijas cena Jums kā patērētājam, izmantojot dažādus enerģijas ražošanas veidus	1	2	3	4	8
3	Cik lielā mērā var paļauties uz to, ka šobrīd izmantotie enerģijas avoti būs pieejami arī nākotnē	1	2	3	4	8
4	Valsts enerģētikas politika (gan iekšpolitika, gan ārpolitika)	1	2	3	4	8

S4. Kā Jūs kopumā vērtējat elektroenerģijas iegūšanu, izmantojot šādus avotus?

		Ļoti pozitīvi	Drīzāk pozitīvi	Drīzāk negatīvi	Ļoti negatīvi	Grūti pateikt/NA
1	Biomases (koka, augu pārpalikumu dažādu atkritumu, pārpalikumu) pārstrādāšana	1	2	3	4	8
2	Ogles	1	2	3	4	8
3	Gāze	1	2	3	4	8
4	Ūdens enerģija (hidroelektrostacijas)	1	2	3	4	8
5	Atomenerģija (atomelektrostacijas)	1	2	3	4	8
6	Nafta	1	2	3	4	8
7	Saules enerģija	1	2	3	4	8
8	Vēja enerģija	1	2	3	4	8

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

KARTĪTE S5

S5. Domājot par to, kādus elektroenerģijas avotus Latvijā vajadzētu izmantot, kuri būtu svarīgākie kritēriji? (Nosaukt līdz 3 atbilžu variantiem!)

Izmaksas	1
Ietekme uz ainavu	2
Ražošanas efektivitāte	3
Ietekme uz globālo sasilšanu, klimata pārmaiņām	4
Ietekme uz apdzīvoto vietu likteni	5
Ietekme uz cilvēku veselību	6
Ietekme uz valsts ekonomiku	7
Ietekme uz vidi	8
Ietekme uz darba tirgu	9
Enerģētiskā neatkarība no citām valstīm	10
Piesārņojuma līmenis	11
Enerģijas piegādes drošība, stabilitāte	12
Teroristu uzbrukuma draudi	13
Cits (<i>norādiet, kas</i>).....	14
Nekas no minētā	15
Grūti pateikt/NA	98

S6. Es Jums nolasišu vairākus enerģijas avotus, kas tiek/ varētu tikt izmantoti Latvijā. Lūdzu, norādiet, cik lielu kaitējumu to izmantošana, pēc Jūsu domām, nodara dabai!

		Ļoti liels kaitējums	Drīzāk liels kaitējums	Drīzāk mazs kaitējums	Ļoti mazs kaitējums	Grūti pateikt/NA
1	Hidroelektrostacijas (uz Daugavas)	1	2	3	4	8
2	Mazie HES	1	2	3	4	8
3	Vēja enerģijas iegūšana (vēja ģeneratori)	1	2	3	4	8
4	Ar šķeldu darbināmas koģenerācijas (t.i., kombinētas siltuma un elektroenerģijas ražošanas) stacijas	1	2	3	4	8
5	Ar ogleņiem darbināmas termoelektrocentrāles (TEC)	1	2	3	4	8
6	Ar gāzi darbināmas termoelektrocentrāles (TEC)	1	2	3	4	8
7	Atomelektrostacijas	1	2	3	4	8

S7. Nākamais jautājums ir par elektrības ražošanas izmaksām. Lūdzu, novērtējiet, cik dārgi vai lēti, Jūsprāt, ir ražot elektrību šādā veidā!

		Ļoti dārgi	Drīzāk dārgi	Drīzāk lēti	Ļoti lēti	Grūti pateikt/NA
1	Hidroelektrostacijas (uz Daugavas)	1	2	3	4	8
2	Mazie HES	1	2	3	4	8
3	Vēja enerģijas iegūšana (vēja ģeneratori)	1	2	3	4	8
4	Ar šķeldu darbināmas koģenerācijas (t.i., kombinētas siltuma un elektroenerģijas ražošanas) stacijas	1	2	3	4	8
5	Ar ogleņiem darbināmas TEC	1	2	3	4	8
6	Ar gāzi darbināmas TEC	1	2	3	4	8
7	Atomelektrostacijas	1	2	3	4	8

Pētījums: Sabiedrības attieksme pret dažādiem enerģētikas jautājumiem

S8. Lai Latviju nodrošinātu ar elektroenerģiju, tiek domāts, kādus enerģijas ražošanas veidus Latvijā vajadzētu attīstīt. Lūdzu, novērtējiet, kādu enerģijas ražošanu Jūs pats personiski atbalstāt!

		Noteikti atbalstu	Drīzāk atbalstu	Drīzāk neatbalstu	Noteikti neatbalstu	Grūti pateikt/NA
1	Hidroelektrostacijas (uz Daugavas)	1	2	3	4	8
2	Mazie HES	1	2	3	4	8
3	Vēja enerģijas iegūšana (vēja ģeneratori)	1	2	3	4	8
4	Ar šķeldu darbināmas koģenerācijas (t.i., kombinētas siltuma un elektroenerģijas ražošanas) stacijas	1	2	3	4	8
5	Ar ogļēm darbināma TEC	1	2	3	4	8
6	Ar gāzi darbināma TEC	1	2	3	4	8
7	Atomelektrostacija	1	2	3	4	8

S9. Kā Jūs domājat, vai informācija, ko piedāvā masu informācijas līdzekļi, par ieguvumiem un riskiem, kas saistīti ar dažādiem enerģijas iegūšanas veidiem, ir pietiekama, lai Jūs varētu izdarīt secinājumus?

Noteikti ir pietiekama	1
Drīzāk ir pietiekama	2
Drīzāk nav pietiekama	3
Noteikti nav pietiekama	4
Grūti pateikt/NA	8

Šobrīd Latvijas valdībā notiek debates par to, kā risināt jautājumu par gaidāmo elektroenerģijas deficītu, kāds Latviju sagaida pēc tam, kad tiks slēgta šobrīd strādājošā Ignalinas atomelektrostacija Lietuvā.

Patlaban no visas Latvijā patērētās elektroenerģijas tikai 69% Latvija saražo pati (hidroelektrostacijās, termoelektrostacijās u.c.), apmēram 10% tiek iepirkti no Igaunijas, 10% no Lietuvas (kur tā tiek saražota Ignalinas AES), bet 10% no Krievijas.

Kā redzams, šobrīd Latvija lielu daļu no patērētās elektroenerģijas iepērk no kaimiņvalstīm, kas nozīmē, ka, no vienas puses, tas nelabvēlīgi ietekmē valsts importa/eksporta bilanci (t.i., līdzekļi, kas varētu palikt valstī, tiek maksāti citiem), bet, no otras puses, tiek samazināti dažādi riski un apkārtējās vides piesārņojums, ko rada enerģijas ražošana.

S10. Kāda ir Jūsu nostāja - vai Latvijai vajadzētu iepirkt enerģiju no ārpuses vai censties saražot pašai?

Iepirkt	1
Censties ražot pašai	2
Grūti pateikt/ NA	8

SKDS

sabiedriskās domas pētījumu centrs

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: 7 312 876, fakss: 7 312 874

E-mail: skds@skds.lv

www.skds.lv